

El Xampany i el Xiclet

Xampany i xiclet són dues paraules que comencen amb la mateixa lletra: la x. Aquesta lletra és la que fan servir els matemàtics quan han d'anomenar una incògnita. Recordem encara les fórmules cabalístiques que turmentaven el nostre batxillerat: $x = \dots$. A vegades sortia un resultat rodó; altres cops, unes quantitats absurdes sorgides aneu a saber de quines profunditats misterioses. La x sempre té ressonàncies de problema.

Fa uns quants dies he tingut l'ocasió de visitar uns petits, ben cuidats i selectes cellers de xampany; un xampany, no cal dir-ho, de qualitat. Mentre passejava entre la penombra i el silenci, les passes ressonaven esmoreïdes i tot tenia un aire mig sagrat; fins i tot les velles i negres teranyines; em sentia immers com en una mena de ritual antic que s'endinsava en la història dels segles. El vi ha estat un element bàsic en la configuració de les cultures, especialment mediterrànies, i divinitzat en algunes d'elles.

El procés d'elaboració del xampany és lent i requereix tranquil·litat, repòs, silenci, penombra, fins que tot el més supèrflu es pot extreure i resta pura i nítida l'essència. En aquest sentit podríem establir un paral·lisme entre xampany i cultura. Però quan anem a fer-ho, ens surt de trasantó un franc tirador inesperat i poderós: el xiclet.

Heus aquí un altre cas: el xiclet. Una paraula que també comença amb x i aquesta sí que és una incògnita moderna, complexa i intrincada, tot i no semblant-ho. El xiclet és un dels exemples més clars de la rapidesa, de la superficialitat; es fabriquen a milions diàriament; és un producte típic de la societat de consum que neix avui i es mor demà, que es llença quan encara no s'ha acabat, que el dimecres pot tenir gust de pastanaga i el dijous de cacauet, i que tant serveix per passar estúpidament l'estona com per empastifar un bell somriure amorós. La seva x és una incògnita aparentment fàcil però respon a un problema sociològic molt intrincat en el seu plantejament.

Reno! També es podria establir un paral·lisme entre xiclet i cultura. És aleshores quan, esglaiats, veiem acarades dues cultures o més ben dit, dos subestrats d'on emergeixen dues cultures ben diverses, gairebé diria oposades. I ambdues conviuen en el nostre país: la cultura del xampany i la cultura del xiclet, podríem anomenar-les.

Al primer cop d'ull, aquell que és tan propi dels radicalismes demagògics, podríem classificar-ho com la cultura burgesa i la cultura vulgar. Si ens ho mirem amb una mica més de calma veurem que no és així, i si ho anem analitzant més a fons podrem trobar-hi importants punts de reflexió.

A Catalunya, avui, hi conviuen sense excessius problemes ambdues cultures, una molt popular i visible al carrer, la del xiclet, la de les revistes sensacionalistes i els reportatges de moda, bandera multicolor de la societat del consum, jove, de ritme trepidant, amb el Déu Pela com una melodia constant. L'altra és la del xampany, molt més monòtona i elaborada, menys visible i encomanadissa perquè és fruit de l'estudi, del treball en profunditat, que cerca les seves arrels en la història i deïfica les essències permanents de la terra i del país; que estima la tècnica sense ésser-ne esclava.

No són, en realitat, dues cultures incompatibles; però tampoc m'atreveria a dir que siguin complementàries. La del xampany té una llarga tradició europea; la del xiclet és d'importació, sobrevinguda, tot i que el seu ràpid triomf no ens la faci semblar estranya.

Escric això quan els nostres parlamentaris han aprovat ja l'Avantprojecte de l'Estatut per Catalunya. L'Estatut serà la peça fonamental pel nostre futur. Jo no sé si algun parlamentari mastegava xiclets durant les discussions; potser sí. Però el que sí puc dir és que la seva elaboració, respectant tots els punts de vista, ha obeït a la cultura del xampany. Tampoc sé si en bevien durant les sessions; no ho crec, per si un cas.

Ho han fet, això sí, com calia; amb plena responsabilitat. Catalunya tirarà endavant si tots els seus fills ens prenem les coses seriosament. I la simbologia de les dues cultures que m'ha servit per endegar aquest comentari també pot servir per donar més relleu al seu exemple.

L'únic que era ens resta per conèixer és la x del futur. L'equació que se'ns presenta és realment complexa i complicada. Valorem amb calma cada factor i no ens deixem endur per les demagògiques facilitats. El repòs, el silenci, l'austeritat dels cellers, em sembla que ens ajudaran més que ningú a veure-hi clar i que, extret tot el que sigui supèrflu, resti nítida l'essència de la nostra nacionalitat com a factor dinàmic i positiu que ens faci avançar segurs pels camins de la història.

I malgrat tot, podrem seguir bevint bon xampany i mastegant xiclet en la mesura necessària.

Marti Sunyol i Genís

Auxilia ● A

L'ajuda

«Auxilia» es dedica a l'ajuda del disminuït físic i al malalt de llarga curació a promocionar-se, fent-lo apte per a la participació activa en la societat, en la mesura de les seves possibilitats.

A Barcelona funciona en base a una escola especialitzada. S'hi fan estudis i publicacions dels resultats. A la ciutat de Sabadell hi ha una escola amb quatre doctors. Tenen subvencions de l'Ajuntament, particulars i entitats. El pressupost arriba al voltant dels quatre milions. Tenen molta gent que els ajuda, especialment mestres titulats.

AUXILIA, A GRANOLLERS

A Granollers, Auxilia es troba al carrer del Sol, número 29. A la planta baixa. El local és una estança adaptada. El menjador-sala d'estar és la classe. El local està ambientat. Allà hi fan des de treballs manuals, jocs, classes... L'espai és reduït, però amb les possibilitats que tenen en aquests moments estan satisfets.

Hem intentat aproximar-nos a la seva feina. Ens hem entrevistat informalment amb l'Eduard Font, que fa actualment de tresorer, i amb el psicòleg, en Josep Maria Piera i Leonart.

Una habitació fa de despatx. Amb l'estufa encesa, l'ambient es fred. Al voltant de la taula m'expliquen la tasca que porten entre mans, les seves moltes limitacions, les seves esperances i les seves frustracions.

L'AJUDA MUNICIPAL

Fa uns dos anys anaren al nostre Ajuntament. Els rebé la primera autorització. Van sortir-ne satisfets. Els prometeren diners per a costejar un psicòleg i despeses per a excursions.

Quan al cap d'un temps hi tornaren a saber els resultats, tingueren la decepció. Els digueren que no ho tenien registrat.

No tenen la subvenció, però no es demoralitzen.

L'AJUDA DE PARTICULARS I ENTITATS

Continuen necessitant gent que vulgui col·laborar. L'ajuda pot ser múltiple. Des de la gestió, a les classes particulars a domicili, fins a l'econòmica. Tot un reguitzell de possibilitats.

ORGANITZACIÓ

L'equip que tira endavant, l'entitat, estan organitzats. A més d'ells dos, hi ha la Pepita Martí, que fa de col·laboradora, la Maria Moix responsable local i que fa d'enllaç amb Barcelona. Em parlen també de l'Emília, que estudia psicologia. D'en Carles Los. Dues persones van a donar classe per les